

Recenzja rozprawy doktorskiej p. mgr Patrycji Bartosiewicz-Kosiby
Kształtowanie kompetencji kluczowych podczas międzynarodowych
projektów współpracy młodzieży

Rozprawa doktorka *Kształtowanie kompetencji kluczowych podczas międzynarodowych projektów współpracy młodzieży* została przygotowana pod kierunkiem dr hab. Katarzyny Potyrały, prof. KAAFm, oraz promotor pomocniczej dr Anny Mróz. Dotyczy aktualnego, a zarazem ważnego zagadnienia i to co najmniej z dwu powodów. Od dość dawna wiadomo, że kształtowanie kompetencji uczących się, zwłaszcza uznawanych za kluczowe, należy do najważniejszych zadań edukacji. Jednak to, jaką rolę odgrywają w tej dziedzinie międzynarodowe projekty współpracy młodzieży, stanowi zagadnienie stosunkowo nowe.

W uzasadnieniu wyboru tematu pracy mgr Patrycja Bartosiewicz-Kosiba podaje własne doświadczenia związane z podjętą tematyką. To bardzo ważny argument, znaczący dla jakości pracy. Autorka brała udział w ponad dwudziestu projektach międzynarodowej współpracy młodzieży, w jednym była liderem polskiej grupy młodzieży uczestniczącej w wymianie międzynarodowej w ramach programu Młodzież. Pełniła funkcję koordynatora międzynarodowych projektów adresowanych do młodzieży. Koordynowała projekty wymian młodzieży, wolontariatu europejskiego, międzynarodowych inicjatyw młodzieży. Aktualnie prowadzi badania w zakresie monitoringu i ewaluacji projektów współpracy edukacyjnej młodzieży.

Rozprawa składa się z siedmiu rozdziałów, wniosków, rekomendacji pedagogicznych, zakończenia, bibliografii oraz wykazów: publikacji, źródeł internetowych, tabel, rysunków i załączników. Łącznie liczy 270 stron. Struktura pracy jest prawidłowa, dobrze rozwinięta, układ treści logiczny. Całość kończy się wnioskami i rekomendacjami pedagogicznymi, co sprawia, że rozprawa ma nie tylko znaczenie teoretyczne, ale też aplikacyjne.

Pracę otwiera rozdział *Młodzież jako podmiot działań Unii Europejskiej*. Autorka przedstawia w nim sytuację współczesnej młodzieży europejskiej na tle wyzwań istniejącej rzeczywistości. Podaje wiele danych, np. o skali bezrobocia w różnych krajach, w tym o niepokojącej grupie młodzieży, która nie uczy się, nie jest zatrudniona ani przygotowywana do pracy zawodowej lub ma niepewne formy zatrudnienia. Doktorantka postrzega edukację jako podstawową formę przeciwdziałania tym zjawiskom. Charakteryzuje unijną politykę dotyczącą młodzieży, zwracając uwagę na to, że młodzi ludzie mają bezpośredni wpływ na kształtowanie tej polityki. Omawia znaczenie programu Erasmus+ dla wsparcia edukacji pozaformalnej i nieformalnej. Charakteryzuje międzynarodowe projekty współpracy młodzieży w tym programie, a także projekty wymiany młodzieży.

Rozdział drugi poświęcony został omówieniu edukacyjnych walorów międzynarodowych programów współpracy młodzieży. Wykorzystując bogatą literaturę naukową, mgr P. Bartosiewicz-Kosiba ukazuje edukację całościową jako przestrzeń, w której lokowane są projekty współpracy przedstawicieli młodego pokolenia. Ważną częścią tego rozdziału są podrozdziały poświęcone integracji teorii uczenia się w projektach odnoszących się do młodzieży, edukacji międzykulturowej, uczenia się od rówieśników. W przypadku publikowania pracy do przedstawionych licznych autorów badań dotyczących tego zagadnienia warto dodać polską uczoną – prof. Edytę Gruszczyk-Kolczyńską i jej doktorantów.

Trzeci rozdział poświęcony jest przedsiębiorczości. Autorka na podstawie prac wielu naukowców przedstawiła w nim główne walory przedsiębiorczości, istotę edukacji na rzecz przedsiębiorczości, usytuowanie przedsiębiorczości w celach edukacyjnych Unii Europejskiej. Rozdział ten domyka całość analiz teoretycznych podjętych przez Doktorantkę. Składająca się z trzech rozdziałów część teoretyczna zawiera bardzo duży, starannie opracowany zbiór informacji o działaniach Unii Europejskiej związanych z polityką odnoszącą do młodzieży, stwarzaniem warunków do międzynarodowej współpracy młodzieży i troską o jakość życia tej znaczącej części społeczeństwa. Na uznanie zasługuje bardzo dobre osadzenie analizy tej problematyki w literaturze przedmiotu badań oraz równie dobra znajomość postanowień i rekomendacji unijnych w kwestiach związanych z problematyką pracy.

Czwarty rozdział pracy zawiera prezentację założeń metodologicznych badań. Wszystkie ważniejsze elementy tych założeń: przedmiot i cele badań, prezentacja ram teoretycznych badań, problemy badawcze, metody, techniki i narzędzia badawcze, organizacja badań, próba badawcza zostały przedstawione prawidłowo, z właściwymi odniesieniami do literatury metodologicznej. Autorka wybrała strategię badań jakościowych, a w projektowaniu, prowadzeniu i interpretacji danych wykorzystwała własne doświadczenie w zakresie edukacji międzynarodowej i mobilności edukacyjnej.

Wyniki badań zostały przedstawione w rozdziale piątym. Autorka starannie przeprowadziła analizę dokumentów i zebranych danych empirycznych, co umożliwiło jej ukazanie procesu kształtowania się kompetencji przedsiębiorczych uczestników projektu „Open Minds Studio” na podstawie obserwacji i wywiadów z młodzieżą. Doktorantka omówiła również projekty współpracy międzynarodowej umożliwiające rozwój kompetencji przedsiębiorczych w opiniach koordynatorów, liderów i trenerów.

Końcowy, piąty rozdział pracy to dyskusja wyników badań. Używam określenia: końcowy, choć mgr P. Bartosiewicz-Kosiba wymienia też dwa następne. Jednakże w pracach naukowych części: Wnioski, Rekomendacje, Zakończenie, podobnie jak Wstęp, traktowane są jako samodzielne fragmenty, ale nie jako rozdziały. Warto podkreślić wysoki poziom dyskusji odnoszącej się do przeprowadzonych badań, który umożliwiło umiejętne łączenie doświadczeń z praktyki zawodowej Autorki, studiów literatury oraz wyników rzetelnie przeprowadzonych badań jakościowych. Dało to solidne podstawy do sformułowania wniosków i rekomendacji.

W całości wysoko oceniam recenzowaną pracę. Autorka z dużym powodzeniem połączyła własne doświadczenia, studia literatury przedmiotu badań oraz wyniki badań własnych. Dało to bardzo dobre efekty i przyczyniło się do wysokiej jakości rozprawy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy przedstawiam wniosek końcowy: Recenzowana praca *Kształtowanie kompetencji kluczowych podczas międzynarodowych projektów współpracy młodzieży* spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim określone w art. 187 Ustawy z 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2018, poz. 1668 z późniejszymi zmianami. Stawiam więc wniosek o

dopuszczenie p. mgr Patrycji Bartosiewicz-Kosiby do dalszych etapów przewodu doktorskiego.